

PARTIZANSKA KNJIGA

Edicija

Tekstopolis

Knjiga 32

Partizanska knjiga

Naslov originala

Ambulanse

Johan Harstad

Copyright © Gyldendal Norsk Forlag AS 2002

[All rights reserved.]

Za srpsko izdanje © Partizanska knjiga, 2019.

Ovaj prevod objavljen je zahvaljujući finansijskoj pomoći fondacije NORLA – Norveška književnost u inostranstvu.

The publication of this translation has been made possible through the financial support of NORLA, Norwegian Literature Abroad.

Urednici
Srđan Srdić
Vladimir Arsenić

Juhan Haštad

Hitna pomoć

S norveškog prevela Tamara Filipović

Kikinda, 2019.

moving watching working sleeping
driving walking talking smiling

AIR

Februar. Danas.
Sunce izlazi u 8.21.
Sunce zalazi u 17.20.
Moguć sneg u toku večeri.

Nokti izgrizeni skroz do živaca. Prsti me bole, počeo sam da ih grizem sa strane da bih izbegao živac, male munjevite bolove, svaki put kad zubima dodirnem nerve dolazi do malih trzaja od kojih se prsti, zglobovi i šake ukoče. Kad sam napolju, moram da stavim rukavice da bih umanjio intenzitet osećaja nezaštićenog tkiva izloženog ledenom vazduhu. Pokušavam da uronim prste u dlanove. Stisnute pesnice.

Izdrži. Otprilike toliko prosto. Ili toliko teško. Kao neka formula protiv nečega, ili za nešto. Samo ova jedna, kratka rečenica, ova jedna reč, isečena iz novina, požutela na ivicama, zalepljena na vrata koja vode u hodnik, u naizgled beskrajn niz bolničkih soba i vrata, prema recepciji, parkingu, kolima hitne pomoći, ljudima, isečak iz novina s jednom rečju: *Izdrži.* Crno na belo.

Sofa od grubog platna, smeđa prostirka. Sedeo sam i posmatrao druge vozače hitne pomoći. Oni su čitali novine, uključivali radio pokušavajući da uhvate vesti, ali antena je tvrdoglava, neće da stoji uspravno, naginje se na jednu stranu čim je pustiš. Bilo je pola osam ujutru, bio je utorak, utorak ujutru u februaru, a napolju je bilo toliko ljudi koje treba spasti, toliko njih što leže i čekaju, leže i gledaju u plafon, ili leže zatvorenih očiju, pokušavaju da ignorišu bolove u leđima, nogama, u rukama, respiratorne probleme, ili su prešli u stanje šoka, postali apatični, svejedno im je da li će neko doći, ali hoće, neko će doći i spasti i tebe, uspećemo da ispravimo antenu, čitaćemo novine, pićemo kafu, otkrićemo te, neko će pozvati i reći nam za tebe, obući

ćemo jakne, potrćaćemo prema kolima hitne pomoći, iznećemo te iz sobe, ponovo ćemo te uspraviti, vratićemo ti sve što želiš, ali prvo moramo da te pronađemo. Moraš da izdržiš, bez obzira na to gde si.

Ali ipak ne bude uvek tako.

Ponekad ste već odustali kad ja stignem.

Kao prve nedelje, kad sam se tek zaposlio u hitnoj pomoći, radio sam noćnu smenu, ali možda je bilo i jutro kad smo dobili poruku, baš pre nego što sam završio smenu, primili smo poziv, neki oćajan ćovek je rekao da se desilo nešto strašno u njegovom bloku, pronašli smo te kako ležiš u svom stanu, na podu, ležiš na leđima ispred televizora, pored sofe, uvijena u providnu plastiku. Uvila si se u plastiku, zatvorila sve otvore, jer nisi htela da te pronađu, nisi htela da te namirišemo, da se uvučemo kroz hodnike, stepenicama, do tebe, pa si se sakrila. Ali uvek postoji neko ko se pita, uvek neko ko se unervozi, i na kraju smo te pronašli. Zakasnili smo dva meseca. Nismo otvorili kesu.

Zašto to uradiš?

Zašto se umotaš u plastiku, legneš ispred televizora?

Zašto ne izdržiš?

Izašli smo iz stana, okrenuli odgovarajuće brojeve, popunili papire, pokušali da smirimo komšije, a ja nisam mogao da ih ne pitam zašto nisu počeli da razmišljaju ranije, zašto nisu reagovali na poštu što se prelivala iz otvora na njenom sandućetu, na to što je nikad nisu viđali u ulazu, ćuli njene korake, na televizor koji nije

bio isključen, samo je stajao i brundao, brundao kroz tanke zidove.

Ali dok god se čuje uključen televizor, ima života.

Sve dok gledaš televiziju, ne možeš da umreš.

Naizgled.

Opet sam počeo da razmišljam o njoj. Prošle su godine od tada. Ali sad je ponovo ovde, na ovaj ili onaj način iznova su počele da se ukazuju njene slike, kao ona igračka koju pronađeš na tavanu posle dužeg vremena, mnogo godina kasnije.

Bilo je jutro i ja sam čekao da se nešto desi u poslednjih petnaest minuta smene, da možda stigne poslednji poziv, poslednji hitan slučaj pre nego što mogu da odem kući i legnem da spavam, ali u prostoriji je vladala potpuna tišina, a antena je odbijala da stoji uspravno, nismo mogli da čujemo vesti, što je možda bilo i u redu.

Išao sam na njenu sahranu. Čista radoznalost. Kao što sam i mislio, nije došlo mnogo ljudi. Bilo nas je šestoro ili sedmoro, sedeli smo raštrkani u velikoj crkvi, kao da smo očajnički pokušavali da je popunimo, spustili smo jakne i kapute pored sebe, raširili ih tako da zauzimaju što više prostora, a dok je sveštenik govorio, reči su lupale o prozor, odbijale se od zidova i jurile nazad k njemu, čulo se prosto, prazno odzvanjanje. Brzo je završio, dao je samo najbanalnije informacije, kako se zvala, koliko je godina imala, rekao je nešto malo o njenom poslu, radila je nekoliko godina u programerskoj kompaniji u centru grada, to je bilo nekoliko godina

ranije, ali ljudi su imali dobro mišljenje o njoj, nije mnogo pričala, ali ljudi su imali dobro mišljenje. Uvek sama za sebe, tipično, nosa zabodenog u ekran kompjutera. Sedeo sam u toj velikoj beloj prostoriji i pokušavao da je zamislim, pred kompjuterom, u velikoj zajedničkoj kancelariji, gde bi joj se prispavalo od zvuka kuckanja po tastaturi i šištanja ventilacije, sedela je i gledala u ekran, u brojeve, pritiskala odgovarajuću dugmad, razbijala kodove i dodavala nove kako bi prilikom provale alarmi mogli da se oglase, a vrata zaključaju, da bi transakcije novca bile sigurnije, a internet pretraživač bolji. Sedeo sam i pokušavao da je zamislim u mesecima i godinama pre nego što se umotala u plastičnu kesu i pre nego što smo je pronašli, gotovo neprepoznatljivu, čak i kroz prozirnu plastiku. Imala je svetlu kosu, plave pantalone i belu majicu na sebi kad sam došao po nju, a televizor je bio uključen, možda je bila Riki Lejk, svakako neki tok-šou, ne sećam se koji, i prestao sam da smatram da je važno da saznam, da to nešto znači, to je slučajno kao sve drugo, ali možda je bio tok-šou, jer je bilo smeha ili vikanja, ništa što je dobro čuti, ljudi na sofama, i isključio sam uređaj.

I dalje je bilo rano ujutru, ali saobraćaj je bio gust, ljudi su išli na posao, a ja sam okačio svoju uniformu, obukao odeću, izašao i krenuo ka automobilu, pokušavajući da zagrejem vrhove prstiju dlanovima a da ne duvam u njih ili da ih trljam, jer me je to previše bolelo. Dao sam kontakt, počeo da vozim ka kući, sa suncem na šoferšajbni i radiom koji je gubio signal dok sam prolazio kroz tunel.

Dan kad je sahranjena. Išli smo za sveštenikom, radnici na groblju su je položili na nosila, mi smo poslušno išli za njima, raširili smo se po stazi, u tišini stali u polukrug oko otvora u zemlji.

Morao sam u kupovinu. Bili su mi potrebni hleb, mleko, sok, tako da sam stao pored prodavnice na putu, pokušao da razmišljam o onome što funkcioniše kako treba, da će uskoro doći proleće, da ću moći napolje u baštu, a Andreas će na jesen krenuti u školu, prvi razred, uskoro ću da idem s njim, rekao je, da kupi ranac, olovke i pernicu, mirišljave gumice i razne druge stvarčice što moraju da budu obeležene odgovarajućim amblemima, iz filma koji je gledao ili knjige koju je čitao, sve mora da bude kako treba, i mora da ima termos sa Asteriksom i Obeliksom, mora da ima čarobni štapić, kaže on, svi to znaju, i ja sam pristao na sve. I nove patike, mora da ima nove patike, najradije bi plave.

Bio sam na kasi kad sam je ugledao. Stajala je i gledala u svoja kolica, gotovo da je celim licem zaronila u kolica, ali video sam da je to ona, Čersti, iz škole, od pre toliko godina. Bili smo momak i devojka tada, u osnovnoj školi, dve godine, ali od tada je nisam video, ne do sada, kako stoji i razgleda na odeljenju za intimne proizvode, pretura po svojoj torbi, uzima flašicu s police, gleda cenu, proverava novčanik, broji novčiće, vraća flašicu na policu, a onda sam video da ima stomak, čeka dete, i trebalo je da joj priđem, kažem nešto, da joj se javim posle svih ovih godina, znao sam da joj je teško, da je dugo bila sama, udala se rano, nije se dobro završilo, i sama je godinama, trebalo je da kažem nešto,

da joj priđem, samo da se javim, ali u trenutku kad se uspravila i pogledala u mom pravcu automatski sam se okrenuo ka prodavačici, dao joj novac za robu, ona ju je otkucala i dobio sam kusur, stavio stvari u kesu gledajući u pod, kao da nisam znao da je ona tu, ubacio stvari u automobil i odvezao se kući.

Stajao sam na vratima spavaće sobe i gledao ih. Vilde je spavala. Ležala je na strani, jorgan joj je bio navučen do lica i bila je na ivici kreveta, a iza nje, na mojoj strani, smestio se Andreas, ispod mog jorgana, napola ga je zbacio sa sebe, ležao je na stomaku otvorenih usta, a ja sam ušao u kuhinju, spustio stvari na pult, uključio radio, čekaao vesti, čuo da alarm u sobi zvoni, Vilde zeva, glasno, a za njom je i Andreas zevnuo, neprirodno, glasnije od nje, oponašajući je. Ona je ušla u kupatilo, a Andreas se okrenuo na drugu stranu i zaspao.

Izašla je iz kupatila i ušla u kuhinju, gotovo naga, na sebi je imala samo crveni kućni ogrtač, taj stari, iznošeni kućni ogrtač, i prišla mi je, stavila mi ruku na glavu, razbarušila mi kosu, prošla pored mene i prišla kuhinjskom pultu, uključila aparat za kafu, pogledala me, usnama formirala reč, *kafa?*, ja sam odgovorio takođe bezglasno, *da*. Čekala je, stajala dok aparat za kafu nije završio, isključila ga, sipala kafu u dve šolje, vratila se i sela preko puta mene za naš stari sto s pločom od laminata, stavila laktove na sto i rekla:

„Je l' bilo dobro?”

„Da”, rekao sam.

Jer jeste bilo dobro.

„Mnogo posla?”

„Ne. Prilično mirno”, rekao sam.

„Lepo”, rekla je.

„Da”, rekao sam.

Onda je nastupila tišina.

Ja sam čekao, pio kafu.

„A Andreas spava?”, pitao sam.

Da, sinoć je ostao budan dokasno. Nije mogao da spava, pa je opet ustao, sedeli smo i gledali televiziju, rekla je i navela seriju koju su zajedno gledali, a oboje smo znali da on ne treba da gleda tu seriju, previše je mali, složili smo se oko toga, ali nisam rekao ništa o tome, bio sam umoran, nisam mogao to da potežem, i ona je to znala, da on ne treba to da gleda, ali da je svejedno gledao, i spavao je u našem krevetu, iako ima svoju sobu, i dalje ne uspevamo da ga naviknemo da spava u svojoj sobi, svake noći dolazi kod nas, sa svojim jorganom u rukama, stoji na vratima dok se jedno od nas ne probudi, čeka dok jedno od nas ne probudi osećaj da je neko u sobi, ili kašlje, nakašlja se ili pročišćava grlo, radi nešto što dovoljno remeti tišinu, tako da se ja ili Vilde probudimo i vidimo ga kako stoji u dovratku s jorganom u rukama i ništa ne govori, samo stoji tamo, dok ona ili ja ne pitamo: Šta je bilo? Kao da ne znamo. Onda on kaže da ne može da spava, da sanja mnogo ružno, a ona ili ja: Okej, dođi ovamo. Svake noći tako. Nisam, dakle, rekao ništa, pio sam kafu, gledao je. Da. I strašno sam je voleo u tom trenutku.

Izdrži.

To je ono što tražim od tebe sve vreme.

Da izdržiš.

Da ne odustaneš. Samo da sačekaš pomoć.

Svejedno su mi nokti izgrizeni.

Ne znam zašto sam ponovo počeo da razmišljam o tome. O njoj. Tamo, umotanoj u plastiku, u svom stanu, ispred televizora. Sad ne prođe dan a da ne pomislim na to, da ne pomislim na nju i vazduh koji je zagušljiv u sobi, zadržan unutra zatvorenim prozorima, zavese navučene, svetla upaljena.

Mislio sam o Andreasu. On je ležao i spavao u našoj spavaćoj sobi, čuo sam kako se okreće po čaršavu, odlaže ustajanje, znajući da samo ako uspe da izbegne da ga izvučemo iz kreveta pre nego što Vilde ode, može da spava sve dok ja ne ustanem. Mislio sam: da li ćeš ti možda biti toliko usamljen, Andree? Toliko da legneš, umotaš se u plastiku? Da li ćeš možda prestati da nas zoveš, samo nestati? Već sada si zavisao od toga da budeš okružen ljudima sve vreme. Šta ako ostaneš sam, Andree? Šta ako ne bude onako kako si zamislio? I kako si uopšte zamislio da će biti?

Vilde je ponovo ušla u kupatilo, prala je zube, išla u toalet, čuo sam zvuk mlaza koji udara u šolju, i bilo mi je lepo da čujem čak i taj zvuk, otepcila je toalet-papir s rolne, dokaz da je ona u potpunosti ljudsko biće, pravo ljudsko biće, koje živi ovde, sa mnom, s nama, sa mnom i Andreasom, da je izabrala da živi ovde sa mnom. Da izdržava, da mi nismo odustali za ovih osam godina koliko smo zajedno. Poželeo sam da uđem kod nje, u

kupatilo, da joj kažem da ne sme nikad da ode od mene, odjednom sam se uplašio da će to uraditi, da će nešto da se desi i da će da spakuje stvari i ode, sa Andreasom, da ću ja ostati ovde, osetio sam nepojmljivu želju da je zadržim, da joj zabranim da izlazi napolje, da ide na posao, ja nju toliko volim, osećao sam to kao neki ubod na telu, i ona je izašla iz kupatila, prišla mi, osmehnula se, pogledala po sobi tražeći ključeve od automobila, očima sam joj pokazao na kuhinjski pult, ona je ugledala ključeve, uzela ih i obukla jaknu dok je pila poslednji gutljaj kafe, a ja sam rekao:

„Tako mi je drago što sam te našao.”

„A?”

„Kažem da mi je drago što sam te našao.”

„Pa, pre sam ja ta koja je našla tebe”, rekla je.

„Svejedno.”

„Moram da idem.”

„Kad dolaziš kući?”

„Oko šest, ja mislim. A kad ti ideš?”

„Oko jedanaest”, odgovorio sam.

„Okej”, rekla je i prišla mi, stavila mi ruku u kosu i još malo je razbarušila.

„Treba da opereš kosu”, rekla je.

Onda je otišla.

Sedeo sam na stolici za kuhinjskim stolom i čuo je kako struže led sa šoferšajbne, kija nekoliko puta, bilo je to kljanje u visokim tonovima, a onda seda u automobil i kreće. Bespotrebno je turirala motor dok je izlazila s

parkinga u rikverc, ušla u ulicu i nestala iz vidika, a u stanu je nastala potpuna tišina, osim zvukova što su dolazili od Andreasa koji je spavao.

Imao sam petnaest sati do sledeće smene, a nisam uopšte bio umoran, tako da sam otišao do dnevne sobe, seo ispred televizora, zapalio cigaretu i gledao jutarnji program na jednom od norveških kanala, na programu je bilo kuvanje, obilna jela, a ja sam se pitao da li uopšte postoji jedan jedini čovek koji je raspoložen da sprema jednostavna zimska jela, a kamoli večeru za grupu ljudi, u devet ujutru, ili je ovo namenjeno ljudima koji čine dvadeset procenata norveškog stanovništva koje ume da programira svoj video-rikorder. Ali s druge strane, dešavalo se da ljudi umru nad loncem, video sam ih dovoljno da to znam, postoje ljudi tamo negde, stari ljudi koji su budni već satima, postigli su da se umore, a i da ogladne, i baš sada stoje za kuhinjskim pultom u svojim cvetnim keceljama, vrata povijenog pod uglom od devedeset stepeni prema televizoru u dnevnoj sobi, sa zvukom na maksimumu, i pokušavaju da im uspeju supa od špargle i goveđa pečenica, kiseli kupus i čokoladni puding, jela koja su spremali već sto puta, godinama, ali svejedno stoje načuljenih ušiju, slušaju glas koji im kaže koliko tačno moraju da izmere za dve porcije, i širom zemlje stoje ljudi u cvetnim keceljama i dele, dele sve brojeve sa dva, jer spremaju za jednu osobu, sami su, i u pohabane kuvare beleže brojke žutom olovkom koja je vezana uzicom za vrata frižidera, zapisuju pored brojeva od prošlog puta kad su pratili taj isti recept, u pokušaju da zaborave da su sami i da je tako već dugo. Pokušavaju da nastave život.

Menjao sam kanale, na programu su igra za one što su rano ustali, emisije o životinjama koje nikad neću videti, reklame za non-stop otvorene hot-lajne, besplatne za devojke, oglasi za upoznavanje, spot pevačice Bjork koji se iznova pušta na kanalu MTV, vesti na jezicima koje ne znam, tako da sam isključio televizor i otišao da legnem, moram da spavam nekoliko sati ako želim da uradim sve što danas treba da se uradi.

Andreas je ležao po dijagonali na krevetu, sa oba jorgana na sebi, samo njegova tamna kosa je izvirivala. Oprezno sam podigao jedan jorgan, uhvatio Andreasa, lagano, sa strane, gurnuo ga polako na svoju stranu kreveta i legao na Vildinu, navukao jorgan preko sebe, legao na stranu. Zaspao.

Sanjam. Jedan od onih snova koji su toliko glupi da nikome ne pričaš o njima, koji tačno pokazuju koliko si podložan svim utiscima, koliko je to nemoguće kontrolisati, i koje ceo dan pokušavaš da razumeš, shvatiš, dok ih iznenada ne zaboraviš, dok ti ne iskliznu.

Televizor je isključen. Ali sanjam Bjork. Zovem je da joj kažem da je gotovo, okrećem broj, podižem slušalicu, držim je između brade i ramena dok okrećem njen broj, tajni broj kojem samo ja i još nekoliko ljudi na svetu imamo pristup, kuća na Islandu, stan u koji uvek odlazi kad joj je previše teško da izdrži sve, šezdeset kvadratnih metara usred Rejkjavika, zovem Bjork na Islandu da joj kažem da ne možemo da živimo zajedno, da mi okreće život naglavačke, zovem da joj kažem da moram da nastavim dalje, da mi je žao, hoću da joj kažem da ne mislim ništa loše, ali ne mogu da izustim

ni reč, ona više, peva, kaže s druge strane TAKO JE KAKO JE, a ja ne mogu da uradim ništa osim da uzmem gitaru, pratim je dok ona peva da je *so broken – empty – destined to crash* i ja sviram španski flamenko koji sam čuo onog leta u Malagi. Tarantelu iz Italije. Gotovo je, kažem, i to odzvanja kao da se lome stene. Ona je sasvim sama, kaže, neizlečivo, i čujem da pretura po sobi, to je bežični telefon, čujem da razvija plastičnu kesu po podu, da leže, uvija se u nju, njen glas postaje nejasan, odjek se menja. Uveliko je noć, napolju prolaze kola hitne pomoći sa uključenom sirenom, kao savršena pratnja za kraj, klik, praznina, tad spuštam slušalicu i pesma je gotova, a moj san se završava u bojama, nejasnim blokovima.

Andreas me je probudio. Nešto je pištalo, repetitivan zvuk njegovog gejmbója, *Nintendo*, božićni poklon s kojim smo imali najviše uspeha, on je sedeo uspravljen u krevetu, odmah pored mene, obučen, igrao je igricu, nestrpljivo pritiskajući dugmad, zvuk je bio na maksimumu, sigurno je već neko vreme pokušavao da me probudi, a nije se usudio da to kaže i sad me je gledao, zapanjen, kao da nije verovao da ću se probuditi, ali u isto vreme mu je drago što jesam, i rekao je: *Koliko je sati?* Ja sam pogledao na sat i rekao: *Mala kazaljka je na trojci, velika na dvanaestici. Koliko je onda sati?* Andreas je rekao: *Tri.*

Izašli smo u šetnju, bilo je hladno i pokušavao sam da držim ruke u džepovima, ali Andreas je hteo da me drži za ruku, sve vreme je menjao zahvat, malim prstima me je hvatao tačno preko ostataka noktiju, trnci su mi prolazili kroz ruku kao talasi i rekao sam: *Zar ne možeš*

da me držiš ispod ruke, tata se ovako smrzava? Ali Andreas je hteo da me drži za ruku. Uprkos svemu.

Koliko mrtvih ljudi moraš da pronađeš pre nego što odbiješ da podigneš dete? Dvoje? Desetoro? Da li postoji statistika? Koliko usamljen moraš da budeš da bi to opravdalo samovoljno balsamovanje? Koliko dugo možeš da izdržiš? Gledao sam Andreasa, pronašao je grančicu i njome je udario plastične kese, tako da lete ispred njega po šljunku, male igračke, a ja sam rekao: *Hoćemo li u kafić?* A Andreas: *Da, tata!* Prsti su mi se smrzavali, bolelo me je.

Ali prvo moramo da kupimo nešto za mamu i da idemo u apoteku.

Pa dobro.

Pili smo kakao, Andreas je sedeo i udario čizmama o nogaru od stola tako da je kokos spadao s naših buhtli na tanjir, a on je olizao kažiprst, prislonio ga na tanjir tako da se kokos zalepi za njega, polizao ga, pojeo svoju buhtlu. Ja sam pio kakao, gledao kroz prozor, padao je sneg. *Zar nećeš da pojedješ svoju buhtlu?*, pitao je Andreas. *A?*, odgovorio sam, pogledao ga, nisam je okusio. *Ne, slobodno je uzmi*, rekao sam, a Andreas se već stvorio iznad mene, premestio buhtlu na svoj tanjir, počeo da jede, pevao je, mali Petar Pauk, pevao je glasno. Bio je zadovoljan. Lupkao je nogama o sto. Ne znaš kako je biti sam, mislio sam. Kako je sedeti i gledati u telefon, čekati da zazvoni, čekati da neko pozove, da te se seti.

Ustao sam. Rekao sam: *Ti samo sedi ovde, tata ide u toalet.*

Važi.

Otišao sam do toaleta, pronašao kabinu, istisnuo nekoliko kapi. Pustio sam vodu, seo na šolju. Čekao. Ljudi su nadolazili, ulazili u različite kabine, ponovo nestajali, posle njih su dolazili drugi, a ja sam sedeo na poklopcu i slušao ih, tela bez lica koja se pojavljuju i nestaju. Petljao sam toalet-papirom da bih napravio nekakav zvuk, kašljao kad bi se neko mašio za bravu. Čekao sam. Prošlo je deset minuta. Sedeo sam, gledao kazaljke kako se kreću oko svoje ose, sporo. Prošlo je dvadeset minuta. Zamislio sam Andreasa u kafiću, da je počeo da se pita gde sam, ili da ništa ne primećuje, jer je potpuno siguran da ću se vratiti. Pokušavao sam da ga zamislim, kako sedi sam u kafiću, peva, dok me čeka. Prošlo je dvadeset pet minuta i odjednom mi je sinulo šta radim, da je to potpuno nemilosrdno od mene, da ga tako testiram, ja sam neodgovoran tata, neodgovoran, i otvorio sam vrata kabine, izašao, brzo oprao ruke i vratio se u kafić.

Andreas nije sedeo na svojoj stolici.

Naš sto je bio prazan.

Ostalo je pola buhtle.

Pogledao sam po prostoriji. Isprva nisam mogao da ga pronađem i uplašio sam se, osetio sam jezu na vratu, instinktivno sam podigao ruku ka ustima i počeo da grickam nokat na srednjem prstu, zbolelo me je i trgnuo sam ga, a onda sam primetio Andreasa za jednim od drugih stolova, u dubini lokala. Čuo sam ga kako peva.

Andreas je sedeo s nekim muškarcem, petnaest-dvadeset godina starijim od mene, u odelu, s nešto manje kose, malo punijeg stasa. Prišao sam, stavio Andreasu ruku u kosu, pogledao muškarca. *Izvinite*, rekao sam, *zvonio mi je telefon i...*

Nema veze, rekao je, *bilo nam je baš lepo*.

Ispred njega na stolu stajale su novine *Dagblade*. Lični oglasi. Na stolu ispred sebe imao je blok, hemijsku olovku, rečenice pisane neurednim rukopisom, precrtane, zaokružene, video je da gledam i brzo pokrio papir rukom.

Dakle, ovde sediš, rekao sam, gledajući u Andreasa.

Hoćemo li da krenemo?

Da, sad ćemo da krenemo.

Nije se pitao gde sam bio. Zna da ću se uvek vratiti.

Andreas je pevao. *Be, be, malo jagnje, da li imaš vuuuuneee?*

Pogledao sam muškarca. Uzvratio je pogled, zacrveneo se u licu, s rukom preko bloka.

Da, uvek je prijatno imati društvo. I ova pesmica je baš lepa.

Da, rekao sam. Osmehnuo se. *Moraš imati vunu*.

Zar nećemo da krenemo?, pitao je Andreas.

Da, krećemo.

Pružio sam ruku muškarcu. Rekao sam: *Drago mi je što smo se upoznali*.

Takođe.

I otišli smo.

Vilde je došla kući. Sedela je na sofi i čitala novine. Andreas je zbacio cipele sa sebe, dotrčao do nje i seo, a ona ga je zagrlila. Ja sam stavio namirnice na sto, počeo da ih sortiram, stavljam stvari u frižider, uključujem šporet. Vilde je pitala Andreasa da li nam je bilo lepo danas i on je odgovorio da jeste. Rekao je da smo bili u kafiću, ali nije spomenuo da sam ga ja ostavio; umesto toga je ispričao o čoveku iz kafića. *On radi u bioskopu ovde u gradu, rekao je, može da gleda koliko god hoće filmova besplatno, a je l' možemo mi u bioskop sutra, molim te?* Vilde: *Videćemo. Videćemo. Možda ti i tata možete da idete dok sam ja na poslu. Videćemo*, rekao sam.

Večerali smo i Andreas je još malo pričao o čoveku s kojim je sedeo u kafiću, ali ne dovoljno da se Vilde zapita, ja sam samo rekao da sam bio u toaletu, ništa o tome koliko dugo, a onda nas je Andreasova borba da namota špagete oko viljuške skrenula s te teme. *Tako*.

Posle večere igrali smo igru *Junior Geni*, Andreas je bio u timu s Vilde, a ja sam se pravio da sam loš, pretvarao sam se da ne znam odgovore. Kako se zove glavni grad Engleske, ko je bio Elvis Presli? Nisam znao odgovore, a Vilde se smejala što to radim. Andreas je, oduševljen, trijumfovaio, pobedio u igri i otišao srećan u krevet, ja sam sedeo na sofi, zagrlio sam je, nadao se da nikad neće otići, da mora da obeća, da izdrži. Nadao sam se da će sve biti dobro na kraju. Poljubio sam je, sisao njenu donju usnu, ona se smejala, onda se odmakla od mene, pogledala me pravo u oči: *Jesi li bio u apoteci danas?* I ja sam se njoj osmehnuo.

„Da”, rekao sam. „Bio sam u apoteci danas. U kesi je na stolu”, rekao sam i pokazao. „Šta ti misliš?”

„Ja mislim da jesam”, odgovorila je.

„Misliš da je dečak ili devojčica?”

„Devojčica. Osećam”, rekla je, stavila svoju ruku na svoj stomak i napumpala ga kao da je trudna.

„Je l' treba dugo da se pokaže?”, rekao sam.

„Ne, samo nekoliko minuta.”

„Zar ne možeš odmah da ga uradiš, onda?”

„Ne”, rekla je. „Uradiću ga kad ti odeš. Tako da imaš o čemu da razmišljaš. Saznaćeš kad me probudiš sutra ujutru.”

Kasnije sam sedeo u sobi za pauzu, zajedno s ostalima. Prestao je da pada sneg. Asfalt ispred zgrade je izgledao kao da je žut zbog uličnog svetla, a radio je škripao prenoseći noćne želje od zaljubljenih parova iz grada, iz cele države. Zapalio sam cigaretu.

Onda je zazvonilo.

Obukli smo jakne, Gaute je zabeležila adresu, prenela nam šta treba da radimo, potrčali smo prema automobilu.

Tad sam dobio adresu.

Zgrada.

Bio sam tamo ranije.

Prošlo je mnogo godina.

Jednom je jedna devojka ležala u toj zgradi.

Ležala je uvijena u plastiku, pred televizorom. Tako je dugo ležala.

Vozili smo se kroz grad, sa uključenom sirenom, prsti su me boleli, ali sedeo sam potpuno mirno pored Gaute, zurio pravo preda se, na trenutak razmišljao da li da kažem istinu, da sam bio tamo ranije, da sam video ono što nikad više ne želim da vidim, da neko mora da preuzme ovu intervenciju, ali nisam mogao to da uradim, morao sam da odem tamo, da se popnem škriptavim stepenicama, uđem na jedna od crvenih vrata, vidim ono što se tamo nalazi, ne postoji druga mogućnost.

Ambulantna kola staju ispred glavnog ulaza u bioskop, noge nam se sporo kreću dok izlazimo iz vozila. Poneli smo nosila. Penjući se uza stepenice, sreli smo osobu koja je zvala 194, stariju ženu. Pokazala nam je put. Bilo mi je teško da koračam. Ona je išla ispred nas. Mi smo držali nosila. Ona je otvorila vrata, prošlo je mnogo vremena, stopala su mi se zalepila za tepih, a stan je bio isti kao onaj u kom sam već bio. Samo nameštaj je bio drugačiji i shvatio sam da mi se stomak zavezao, prsti su me boleli, ubrzano sam disao, bilo mi je loše, a Gaute je nešto rekla, nisam čuo šta, ušla je dublje u stan, televizor je bio uključen, treperio u sobi, otišao sam za njom do kuhinje.

On je ležao na podu.

Gledao u nas.

Živ.

Mislio sam: izdrži, ovaj put, molim te. Molio sam se da mogu da ga spasem.

A onda, žmarci niz ruke: video sam te ranije. Danas. Video sam te u kafiću, držao si ruku preko svog papira, tako da ne mogu da vidim šta pišeš, pričao si sa Andreasom.

Povio sam se, nagnuo se ka njemu, proverio mu zenice, puls, može da bude dobro. Može da bude.

Ali sad moramo da krenemo.

Sad.